

TOVERITAR

Amerikan suomalaisten työlläisten äänikannattaja ilmestyy Astoriassa, Ore., joka tiistai The Western Workmen's Publ. Society'n kustantamana.

Tilaukshinnat Yhdysvaltoihin
1 vuosikerta...\$1.50 Puoli vuotta...90c
Canadaan ja Suomeen
1 vuosikerta...\$1.75 Puoli vuotta...\$1.00

TOVERITAR

Box 99 Astoria, Ore.

Entered as second-class matter July 18th 1911, at the Post Office at Astoria, Oregon, under the Act of March 3rd, 1879.

TOVERITAR

(THE WOMAN COMRADE)

SUBSCRIPTION RATES
IN THE UNITED STATES:

One year \$1.50 — 6 months 90c

IN CANADA:

One year \$1.75 — 6 months \$1.05

TOIMITUS:

Box 99, Astoria, Ore.

TOVERITTAREN TILAAJAMÄÄRÄ OSOTTAA:

Katkenneita 254
Uusia 86
Uudistuksia 50

Toverittaren toimittaja saapunut

Viime perjantaina puolisen ajoissa saapui Toverittaren äskettäin valittu toimittaja Helmi Mattson ukkoineen Astoriaan.

Helmi tulee ryhtymään työhön heti ja ottamaan osaa jo seuraavan numeron toimittamiseen.

Kun nyt on saatu lehdellemme taas vakituinen toimittaja, jonka Toverittaren lukijat tietävät jo ennestään näppäräksi kirjoittajaksi, niin nyt on annettava hänelle alkuunpääsykursssia, lähettämällä tukuttain uusia tilauksia ja kirjotuksia ei myöskään saa unhottaa. Nostetaanpa siskot Toverittaren tilaajamäärä niin, että se on laajimmalle levinnyt suomenkielinen lehti Amerikassa. Me voimme sen helposti tehdä, jos vaan tahdomme.

Naisten palkat nykyisin

Joku New Yorkin porvarillinen "Kuluttajain Yhdistys", muutoin nähtävästi vapaamielinen, on toimittanut tilastollista tutkimusta naistyöläisten palkkaussuhteista saadakseen selville syitä jatkuvaan elintarvehintojen kohoamiseen.

Tämän tutkimuksen tulokset ainakaan eivät tue sitä melua mitä suuret sanomalehdet pitävät "työlläisprofiteeraajista", jotka näitten mukaan muka palkkoroituksilla kiristävät hintoja korkealle.

Yhdistys sai selville, että maakeistehtaissa työskenteleville naisille maksettiin v. 1919 aikana keskimäärin \$9.79. Tämä keskimäärä on saatu 1,587 naistyöntekijän palkoista. Sikariteollisuudessa oli \$3.13 työlläisnaisen keskimääräinen palkka \$10.58. Kummallakin teollisuusalalla oli kahdeksantuntinen työpäivä.

Yleiset tilastolliset tiedot johtavat siihen tulokseen, että toinen puoli New Yorkin valtion naistyöläisistä tekee työtä nykyään vähemmällä kuin 30 sentillä tunti, tai vähemmällä kuin \$16.00 täydeltä viikolta. Laajan tilastointeiston analyysi johtaa tähän tulokseen.

On ilmeisen selvää, että vaikka työpalkat erinäisillä ammattialoilla ovat kohonneet niin että muutamissa tapauksissa voidaan päiväpalkaksi merkitä kymmenkin dollaria, niin teollisuusalojen perusjoukkojen palkat ei-

vät ole kohonneet läheskään samassa määrässä kuin tavaroitten hinnat yleensä.

Ylipäätäänkään ei pidä paikkansa se teoria, että yhteiskunnallinen hintojen kohoaminen johtuu palkkojen kohoamisesta, vaan päinvastoin viimeksimainittu kulkee ensinmainitun perässä, siis yhteiskunnallinen hintojen kohoaminen pakottaa yrityksiin kohottaa palkkoja. Palkkojen kohottaminen tosin on mahdollista työlläisluokan yhdistynein voimin niin, että helposti voidaan uskottaa hintojen kohoamista seuraavan palkkojen kohoamista, mutta yleiset yhteiskunnalliset tutkimukset kyllä pian osoittavat, että jokainen työlläisluokan voimien yhdistämisen palkkojen kohottamista varten johtuu edelläkäyneestä hintojen kohottamisesta.

Naisten palkat yleensä kulkevat tavattoman paljon hintojen kohoamisen jälessä, sillä naiset ovat huonosti järjestyneitä ja heidän elinkeinonaan toiselta puoleltaan on avioliitto ja vain toiselta puolelta työ teollisuudessa. — (Raiv.)

Kuvaus Helvetistä

Hikihelvettien lieskat kohosi taivaalle ja savupiipuista nousi paksu musta savu, peittäen aurinkon niinkuin ukkospilvi. Silloin tällöin näkyi aina savupiipuista tulenlieska ulos, nuoleskellen ilmaa ikäänkuin verta ja noovan pedon kieli. Koko ympäristö on mustan savun peittämää ja likaista.

Joukko nuoria miehiä astuu alas helvettiä kohti. He ovat vielä nuoria, mutta heidän kasvoiltaan kuvastuu synkkä elämän haluttomuus. Pää alaspäin he kulkevat eteenpäin. Joku aina joukosta laskee jonkun rивon sukkeluuden, josta joukko rähähtää kolkkoon, ilottomaan nauruun.

Näin saavutaan helvetin portille, jossa seisoo portinvartija, kuten Kerubiini paratiisin portilla, ja heittää tutkivan katseen jokaiseen ohimenevään.

Miehille nousee tuskan hiki otsalle, astuttuaan portista sisälle. Muutama minuutti kuluttua on jokainen työnsä ääressä, häärien kuin tulipalossa puoliastomana. Koneet jauhavat kultaa kapitalisteille ja pusertavat hikeä työlläisistä.

Tuossa yksi nuori mies häirii tulipesänsä ääressä, hengittää syvään ja raskaasti, ponnistelee viimeisiä voimiaan. Hän kävelee horjuen katsomaan kelloaan. Kolme tuntia vielä, ja silloin olen taas hetkeksi vapaa täältä helvetistä...

Vain muutama ponnistus enää... Mutta äkkiä hän hervahuttaa. Korvansa alkavat humista. Hän kyyristyy kokoon suonenvedontapaisesti, ikäänkuin tahotoisi oksentaa...

Paikalle saapuu orjavouti, heiluttaen nälkäruoskaansa, kiroten ja meluten. "Mikä vaivaa, kun et viitsi työtä tehdä?" Mutta mies on vaan ääneti, katselee lattiaan syvään painuneilla silmillään. Kylmät väreet käyvät läpi ruumiin...

Hetken levähdettyään mies ottaa takkinsa ja lähtee horjuen kävelemään ovea kohti. Mutta silloin syntyy helvetissä kauhea melu. Jokainen huutaa hänen jälkeensä kaikenlaisia pilkkasanoja. Toiset rämistelevät peltilevyjä, josta syntyy sellainen meteli, joka muistuttaa villipeitojen luolaa. Mutta mies vaan astuu hiljaa ovea kohti.

Päästyään ulos, hän lähtee nousemaan mäkeä ylös kortteerian kohti. Mutta ei jaksa enää kävellä, vaan vaipuu kadun viereen istumaan ja levähtämään, sivukulkijain heittäessä häneen halveksivan katseen. Mutta mies vaan istuu ja katsoo tuijottaa katuun, kiroillen, miksi leipä on niin kallista ja ihmisen hiki ja veri niin halpaa!

Hetken levähdettyään hän lähtee taas eteenpäin, ajatellen tämän järjestelmän nurinkuruutta.

Mutta hikihelvetistä kuuluu vaan koneiden jyske ja kimakka visselien vihellys.

Hikipajan orja.

PHILADELPHIA, PA.

Koska osasto kokouksessaan huhtik. 18 p. valitsi minut tähän Toverittaren uutisten kirjottajaksi, niin koetan täyttää tehtäväni, vaikka ehkä se käynee vajanaisesti.

Meillä oli täällä oman talon avajaisjuhlat huhtik. 10—11 pv. Juhlista muodostui ehkä suurimmat mitään täällä suomalaisilla on tähän asti ollut. — Kodikas se haalimme onkin! Luulisi nyt kaikkien ottavan innolla osaa toimintaan, kun on vakituinen ja OMA PAIKKA, jossa saadaan olla vapaasti. Koetetaan luoda toveruushenkeä keskuuteemme, että viihtyivät nekin, jotka eivät vielä kuulu meidän riveihimme. Jättäkäämme pois kinasteluhalu kokoustilaisuuksissa ja turha kerskaileminen. Sellaista usein tulee ilmi niiltä jäseniltä jotka jo ovat kuuluneet puolueeseen muutaman vuoden kauvemmin kuin joku toinen. Antakaa arvoa nuoremmille jäsenille, vaikka he eivät liene teidän mielestänne yhtä tietoisia kuin itse tunnette olevanne, koska he muka eivät ole kuuluneet puolueeseen yhtä kauan kuin te. Kun meistä jää se oman itsemme kerskuminen pois, niin me voimme toverillisemmin mielin keskustella ja suhtautua asioihin. Kun jokainen koettaisi kokoustilaisuudessa unhottaa oman ja toisen persoonallisuuden, niin voitaisi keskustella yksi kerrallaan, ja asioista tulisi paljon selvempää.

No niin — nyt tulee suuri uutinen: MYYJÄISET! Osastomme päätti toimia kaksipäiväiset kevätmyyjäiset toukok. lopussa, ehkä 27 ja 29 päivinä. Ompeluseura ilmotti, että käsitöitä on tarpeeksi valmiina myyjäisiä varten ja lisää valmistuu. Siis olen varma, että näistä myyjäisistä tulee suuremmoiset. Jos kenellä on vielä seuran töitä, niin tietyti koettate parhaanne saada ne valmiiksi ajoissa, sillä myyjäisten valmistuksessa tulee kova kiire. Otetaanpa tämä myyjäisasia oikein vakavalta kannalta. Niistä ei saisi yksikään jäädä pois, sillä niin hyviä voittoja sinne tulee. Käsitöitä — joita jokainen haluaa — tulee sinne suuri määrä, sitten mitä vielä ostetaan muuta arvokasta tavaraa. Sitten myyjäisten jälkeen tulee "kesäloma" ompeluseralle.

Osasto alkaa pitämään kenttäjuhla joka toinen sunnuntai, joten toisetkin toimikunnat hiljentävät toimintaansa kesän ajaksi.

Näytelmäseura tulee pitämään jyräyt illamat hautainkukituspäivänä. En vielä ole varma miten suuri näytöskappale silloin esitetään, mutta komeat juhlat kuuluu tulevan kaiken ohjelman puolesta. Jokainen tietysti osaa haalille sinäkin iltana, niin kuin muulloinkin.

Parhain tervehdys Toverittaren lukijakunnalle! — E. N.

NORWOOD, MASS.

En tiedä missä vika lienee, koska viime Norwoodin kyhäkseen oli pujahtanut useita virheitä. Nämä virheet saattavat johtaa todellisuutta ehkä harhaan, jotenka parasta lienee oikaista muutamia niistä. Tosi kyllä, uutisten kyhääjänä en ole niitä tahallani tehnyt, se vika on jossakin

muualla. Muiden muassa siinä oli mainittu ompeluseuran myyjäiset pidettäväksi 18 p., jonka todellisuudessa pitää olla 15 p. toukokuuta. Toiseksi, se Norwoodin suomalaisten väkiluku mainittiin siinä 850, jonka pitää olla 350 paikkeilla, aikuisia nimittäin. Muut painovirheistä ovat vähemmästä merkityksestä, joten ne sikseen tällä kertaa.

Koska tuo kynä käteen sattui, niin voisipa tuossa tokaista Norwoodin suomalaisille naisille (tytöille myö), että se "arpa on langennut", se tahdot sanoa, meille naispuolisille. Jotakin suurta on tulossa, sen olen saanut kuulla, joten voi siitä tässäkin enustaa. Siis: varustautukaa "hikikommat" taisteluun "vankkaa" sukupuolta vastaan. Ensi syyspuolella sen tapahtuman pitää, eikä sitä kauan salatakaan, pian sen uutuuuden saavat kaikki kuulla. Saapukaa kuulemaan silloin, kun merkki annetaan!

Yhdistyksemme jäsenluku on jonkun verran laskenut. Syitä siihen on useampia, suurimpana niistä voi mainita, että yksi osa jäsenistä on jäsenmaksujen laiminlyönnin takia erotettu pois osastosta. Se on varma merkki, ettei mitään uhraamatta voida kuulua mihinkään seuraan eikä yhdistykseen, ja henkilö joka antaa suuremman arvon senteille kuin anteelle, jota hänen tulisi puoltaa, varmaan pistää sentit "vanhaa maasta" varten piukkaan kukkaroon sekä antaa palttua millekään anteelle.

Kuulkaapas te, jotka aina katsotte ja arvostelette asioita yksilökannalta! Yhdessä ja yksin mielin, kaikki kuin yksi — siten me sorrettu luokka voimme kohota ihmisarvoon. Eikä sillä, että vaan jokainen "koettaa" katsoa omaa etuaan, ehkä sitä joskus sattuu pääsemään mammonnan omistajaksi kun kuolemaansa asi ensiin raskaasti raataa. Mutta mitä on elämä ilman nautintoa! Elämää on vain yksi jakso kutakin kohti. Koetakaamme jälkeentuleville luoda parempaa yhteiskuntaa. Ensi ehto on: järjestykää työlläiset kaikki kuin yksi! — T. M.

CARMANGAY, ALTA, CAN.

Jospa piirtäisiin jonkun rivin aikani kuluksi. Täällä on ollut pitkä ja kylmä talvi. Lumi on ollut maassa kuusi kuukautta eikä näytä että kestästä olisi vielääkään toivoa.

On täytyntä hankkia elukan rehujakin, sillä kahteen vuoteen ei ole edes niitäkään kasvanut, ja niitä kun joutuu ostamaan kapitalistien välityksellä, niin kyllä hintaa karttuu. Tulee usein ajatelleksi, kuinka vaikea on työlläisen viettä eteenpäin perheensä tällaisten huikeiden hintojen aikana.

Meillä farmareilla oli toivo päästä kylvöntekoon tässä kuussa, vaan näyttää siltä että toivo raukeaa turhaan. Ellemme pian pääse pellolle, niin käy nisaun kylvö myöhäseksi. Nyt on ainakin maassa märkyttää, joten on toivo saada elukan ruokaa tänä vuonna.

Yhteispyrinnöistä saan mainita, että ne ovat laimeita. Sekö lie syynä, että me suomalaiset asumme niin kaukana toisistamme? Olemme kuitenkin perustaneet keskuuteemme sisäar- ja veljeysseuran ja ompeluseura toimii yhdessä. Ompeluseuran kokous oli 14 päivä tätä kuuta Jonas Untisen talolla. Naisia oli saapunut vähän, tietysti huonon tien tähden.

Olen lukenut Vapaudesta, että toveritar Sanna Kannasto on vangittu ja ajetaan lähettää Suomeen ja että virolainen taivaan agentti on toiminnut ilmiantajana. Siis avustakaamme ettei hän joutuisi sellaisten susien uhriksi.

Suomalaisia perheitä asustaa tällä paikkakunnalla noin 15, ja kuitenkin olen huomannut, Toveritar ei tule kuin joihinkin perheisiin. Mikä ette tilaa Toveritarta? Olen kuullut joidenkin sanovan, että tykkään sitä lukea, vaan tohtii sitä tilata, kun ei tiedä koska se kielletään. Eihän To-